

Από το τρακτέρ στο drone. Είναι εφικτό;

Το ΔΙΚΤΥΟ από την ημερομηνία της γέννησης του από το 2013 μέχρι σήμερα έχει ως πρωταρχική προτεραιότητα τις μεταρρυθμίσεις που αφορούν στον ψηφιακό μετασχηματισμό, θεωρώντας τον ως μια κυρίαρχη προτεραιότητα για την Ελλάδα του 21^{ου} αιώνα.

Αν θελήσει κάποιος να δει αναλυτικά την ενημερωμένη ιστοσελίδα μας θα βρει έρευνες – μελέτες – εκθέσεις – εκδηλώσεις – συνέδρια και WB με έλληνες και διεθνείς ομιλητές και συγγραφείς για το θέμα του Ψηφιακού Μετασχηματισμού όσον αφορά την υγεία, τις κοινωνικές υπηρεσίες και την κοινωνική ασφάλιση, τις κατασκευές, την αγορά εργασίας, την ενέργεια, την κυβερνοασφάλεια, το fintech, το blockchain, το metaverse, τον τουρισμό, την δικαιοσύνη.

Ευγενής στόχος του Δικτύου είναι η δημιουργία ενός Ψηφιακού

Παρατηρητηρίου για την συστηματική παρακολούθηση των εξελίξεων στη χώρα.

Όσον αφορά τον αγροτικό τομέα, από το 2015 μέχρι και σήμερα έχουμε οργανώσει συνέδριο για τις νέες μορφές οργάνωσης της γεωργίας, έχουμε παρουσιάσει έρευνα, συγκριτική ανάλυση Ολλανδίας – Ελλάδας – Ισραήλ, έχουμε οργανώσει στρογγυλά τραπέζια με εκπροσώπους από το Ισραήλ και την Ολλανδία (Φόρουμ Δελφών), έχουμε συνεργαστεί με την κοινοβουλευτική ομάδα από τη Νέα Ζηλανδία.

Σε όλη αυτή την προσπάθεια εντοπίζονται τα μόνιμα προβλήματα του αγροτικού τομέα που γνωρίζουμε εδώ και δεκαετίες, μέγεθος καλλιεργειών, κόστος παραγωγής, χρηματοπιστωτικά προβλήματα, γραφειοκρατία.

Επίσης έμπαιναν όλο και πιο έντονα καθώς περνούσαν τα χρόνια το θέμα της έρευνας, της καινοτομίας, του ψηφιακού μετασχηματισμού ώστε ο αγροτικός τομέας να γίνει παραγωγικός, κερδοφόρος και να προσελκύσει νέους ανθρώπους.

Το θέμα που αναμφισβήτητα μπαίνει σήμερα είναι αυτό της ΤΝ και των σημαντικών αλλαγών που μπορεί να προκαλέσει.

Η ευρύτερη δημόσια συζήτηση για το αγροτικό ζήτημα παραπέμπει συνήθως στη δεκαετία του '80 παράλληλα όμως στη χώρα έχουν αναπτυχθεί πανεπιστημιακές έρευνες, εξαιρετικοί ειδικοί και ερευνητές, επιχειρήσεις και βέβαια πρωτοπόροι αγρότες δίνοντας την ελπίδα ότι μπορούμε να κάνουμε το απαιτούμενο άλμα του Puma.

Σήμερα στη συζήτηση αυτή δεν χρειάζεται να αναλύσουμε θέματα που είναι γνωστά σε όλους.

Ξέρουμε όλοι ότι η μεγάλη πρόκληση είναι η ενσωμάτωση των πλέον πρόσφατων τεχνολογιών και ολοκληρωμένων υπηρεσιών ευφυούς γεωργίας. Αναδυόμενες τεχνολογίες όπως η TN, η Μηχανική μάθηση, το ιντερνέτ των πραγμάτων, οι αισθητήρες και τα drones, μπορούν να κάνουν τη σημαντική διαφορά.

Τα προβλήματα στον αγροτικό τομέα γίνονται όλο και πιο πολύπλοκα.

Η επισιτιστική επάρκεια, η ασφάλεια των τροφίμων, η στρεβλή κατανομή των εισοδημάτων των αγροτών, οι φυσικές καταστροφές, η κλιματική αλλαγή, δημιουργούν τεράστια προβλήματα διαφορετικής φύσης και έντασης σε όλο τον κόσμο.

Η ρομποτική, τα αυτόνομα οχήματα , οι ρομποτικές θεριζοαλωνιστικές μηχανές , τα αυτοματοποιημένα συστήματα άρδευσης αλλάζουν καθημερινά προς όφελος των αγροτών αλλά και του περιβάλλοντος τις συνθήκες.

Η ψηφιακή γεωργία – η ευφυής και η γεωργία ακριβείας βασίζεται σε μεγάλα δεδομένα τα οποία βοηθούν στη παραγωγή και στη διαχείριση των καλλιεργειών.

Η συλλογή των δεδομένων, η σωστή χρήση τους και οι πληροφορίες που μπορεί να δώσουν στους αγρότες δεν αποτελούν φυσικά ζητήματα ενός αγροκτήματος ή έστω μιας ευρύτερης περιοχής.

Η χρήση drones και δορυφορικών εικόνων βοηθούν πολλαπλώς την γεωργία, την κτηνοτροφία, την αλιεία αλλά και την μελισσοκομία!

Σήμερα γνωρίζουμε ότι παρά τις επιμέρους προσπάθειες και επιτυχίες η μεγάλη εικόνα όσον αφορά τον ΨΜ και την χρήση της ΤΝ στο

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και στους Οργανισμούς του αλλά και στη συνολική εικόνα των αγροτών, είναι πολύ μακριά από τον μέσο

ευρωπαϊκό όρο. Έχουμε τον τέταρτο κατά μέσο όρο μικρότερο αγροτικό κλήρο στη Ευρώπη, είμαστε πρώτοι στις μικρής κλίμακας οικογενειακές

φάρμες, η μέση ηλικία των αγροτών μας είναι μεγαλύτερη από τις

περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες, ενώ οι νέοι αγρότες είναι ανάμεσα στις χώρες με τα χαμηλότερα ποσοστά.

Το πιο σημαντικό ότι οι επικεφαλές των αγροτικών καλλιεργειών βασίζονται σε πρακτική εμπειρία και η τεχνική τους εκπαίδευση είναι η δεύτερη χαμηλότερη στη Ευρώπη.

Έχοντας αυτά τα δεδομένα πρέπει να σκεφτούμε όχι αν θα κάνουμε το άλμα αλλά πως θα το κάνουμε και γρήγορα.

Στη βίβλο του ΨΜ για τη περίοδο 2020-2025 αναφέρονται 23 έργα με συγκεκριμένους στόχους που αφορούν και την διοίκηση και την αυτοδιοίκηση αλλά και έργα που αφορούν τους αγρότες.

Από τα 23 έργα τα οποία περιγράφονται με λεπτομέρεια φαίνεται από την ιστοσελίδα του υπουργείου ότι είναι σε εξέλιξη μόνο δύο.

Θεωρώ εξαιρετικά μεγάλης σημασίας την ανάγκη η κυβέρνηση να δώσει προτεραιότητα στην υλοποίηση αυτών των έργων και το κοινοβούλιο και η αντιπολίτευση γνωρίζοντας και αναγνωρίζοντας τις ειδικές δυσκολίες να παρακολουθούν και να ενημερώνονται για την εξέλιξη αυτού του κεφαλαίου της βίβλου.

Παράλληλα με αυτά τα σημαντικά έργα πρέπει να δούμε πως μπορούμε να επενδύσουμε σε κάθε αγροτική κοινότητα (έξυπνα χωριά) και σε κάθε αγρότη χωριστά.

Πριν από αρκετά χρόνια υπήρξε μια σημαντική ευρωπαϊκή πρωτοβουλία με τον τίτλο ΑΚΙΣ (Συστήματα γεωργικής γνώσης και καινοτομίας) που είχε σαν στόχο την δικτύωση αγροτών, αγροτικών ενώσεων, πανεπιστημίων και επιχειρήσεων ώστε να μεταφερθεί η γνώση, η καινοτομία, η χρήση των ψηφιακών εργαλείων και κυρίως να εκπαιδευτούν οι αγρότες στον τόπο τους και για το θέμα τους.

Μελετώντας την αξιολόγηση της προσπάθειας που έγινε στην Ελλάδα αρκεί να σας δείξω αυτό το διάγραμμα που δείχνει πόσο δύσκολο και πολύπλοκο είναι να φτάσει στους αγρότες και στις ομάδες τους η ειδική γνώση.

Εκτιμώ λοιπόν με τα δεδομένα που έχουμε σήμερα ότι το υπάρχον πρόγραμμα για τα έξυπνα χωριά πρέπει να εξειδικευτεί στο έξυπνο αγρόκτημα – έξυπνο αγρότη.

Ο αγροτικός κόσμος δεν είναι απλά οι αγρότες , είναι οι επαγγελματίες μηχανικοί, οι γεωπόνοι, οι κτηνίατροι, οι ιχθυολόγοι, οι βιολόγοι , οι διαχειριστές γης, οι οικονομολόγοι ακόμα και οι ειδικοί μεταφραστές. Μία λύση θα μπορούσε να είναι το να συνδυάσουμε την εμπειρία του προγράμματος ΑΚΙΣ (Ολλανδία) αλλά και εμπειρία από τα έξυπνα χωριά (Γαλλία – Γερμανία) και να οργανώσουμε ένα δίκτυο από πολλές μικρές επιχειρήσεις (ΙΚΕ) που θα διαθέτουν όλες αυτές τις ειδικότητες και θα καταθέτουν στόχους πενταετίας για τα αγροκτήματα στα οποία είναι υπεύθυνοι στη χρηματοδοτική αρχή.

Οι μικρές αυτές **κυψέλες** θα μπορούσαν να έχουν ένα χαλαρό θεσμικό πλαίσιο να ιδρύονται από μεγάλες επιχειρήσεις, από οργανισμούς του υπουργείου εφόσον είναι ευέλικτοι και από την ΕΘΕΑΣ.

Αυτή την σκέψη για κυψέλες και έξυπνα χωριά που αφορούν τον ΨΜ , την τεχνολογία και την καινοτομία που υπηρετούν κατεξοχήν την βιώσιμη ανάπτυξη θεωρώ ότι έχει ενδιαφέρον να την επεξεργαστούμε περαιτέρω.